

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 100/2022-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Schmidlom, advokátska kancelária, Záhoráka 11/A, Malacky, proti uzneseniu Krajskej prokuratúry v Bratislave k. č. 1 KPt 788/20/1100-7 z 9. marca 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 15. júna 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajskej prokuratúry v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) č. k. 1 KPt 788/20/1100-7 z 9. marca 2021. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskej prokuratúre na ďalšie konanie.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je väzobne trestne stíhaný za obzvlášť závažný zločin krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. a) a b) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona.

3. Pretože v čase nástupu do výkonu väzby mal sťažovateľ pri sebe okrem iného aj peňažnú hotovosť, vydala prokurátorka Okresnej prokuratúry Bratislava I (ďalej len „okresná prokuratúra“) príkaz č. k. IPO-V-5/2021/11001-2 z 29. januára 2021, ktorým podľa § 95 ods. 1 v spojení s § 96g Trestného poriadku zaistila peňažné prostriedky na účte sťažovateľa vedenom v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Bratislava (ďalej len „ústav“) vo výške aktuálneho

zostatku na predmetnom účte, ako aj peňažné prostriedky dodatočne došlé na účet, najviac do celkovej výšky 20 550 eur, ako aj hotovosť patriacu sťažovateľovi vo výške 2 989 českých korún, a to z dôvodu, že išlo o výnosy z trestnej činnosti, resp. hodnotu čiastočne zodpovedajúcu takýmto výnosom.

4. Žiadosťou z 9. februára 2021 sťažovateľ (prostredníctvom obhajcu) požiadal o obmedzenie vykonaného zaistenia, a to v rozsahu blokácie vzťahujúcej sa na peňažné prostriedky zasielané sťažovateľovi počas výkonu väzby zo strany jeho známych, a to z dôvodu, že dovtedy nebolo rozhodnuté o povinnosti sťažovateľa k náhrade škody. Sťažovateľ sa teda domáhal obmedzenia vykonaného zaistenia vo vzťahu k peňažným prostriedkom dodatočne došlým (do výšky 20 550 eur) na jeho účet vedený v ústave.

5. Prokurátorka okresnej prokuratúry uznesením č. k. 4 Pv 553/20/1101-175 zo 16. februára 2021 podľa § 95 ods. 8 Trestného poriadku žiadosť sťažovateľa zamietla. Rozhodnutie odôvodnila pôvodom zaistených peňažných prostriedkov v trestnej činnosti sťažovateľa, a to časovými súvislosťami (čas spáchania skutku a čas zadržania sťažovateľa) a vecnými súvislosťami (predmetom krádeže bola okrem iného aj hotovosť vo výške 170 000 eur). Existovalo aj dôvodné podozrenie, že rovnako hotovosť vo výške 2 989 českých korún bola získaná z peňažných prostriedkov pochádzajúcich z trestnej činnosti, a to formou ich zamenenia za odcudzené peňažné prostriedky.

6. Proti uzneseniu prokurátorky okresnej prokuratúry zo 16. februára 2021 podal sťažovateľ prostredníctvom obhajcu sťažnosť (z 23. februára 2021) s odôvodnením, že sťažovateľ je zatiaľ len obvinený a vzťahuje sa na neho prezumpcia neviny. Orgány činné v trestnom konaní mohli podľa jeho názoru zablokovat' financie, ktoré mal u seba v čase zadržania, a ak tak urobili s omeškaním vyše mesiaca po vzatí sťažovateľa do väzby, nebola to jeho chyba. Peniaze zasielané sťažovateľovi „zvonku“ považoval za jeho vlastníctvo až do času, kým nebude právoplatne odsúdený a zaviazaný k náhrade škody. Dovtedy orgány činné v trestnom konaní podľa sťažovateľa nemohli do tohto vlastníctva zasahovať.

7. Predmetnú sťažnosť sťažovateľa krajská prokuratúra napadnutým uznesením č. k. 1 KPt 788/20/1100-7 z 9. marca 2021 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietla s odôvodnením, že postup okresnej prokuratúry bol zákonný.

8. Obhajca sťažovateľa podal 17. marca 2021 Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) podnet na preskúmanie zákonnosti postupu orgánov činných v trestnom konaní s podozrením na spáchanie trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa. V podnete opakovane poukázal na nesprávny postup konajúcich prokurátorov spočívajúci v tom, že zaistenie peňažných prostriedkov na jeho účte v ústave sa malo vzťahovať na aktuálnu sumu ku dňu vydania príkazu, teda 29. januára 2021. Skutočnosť, že sťažovateľ zo sumy 20 550 eur spotreboval 1 814,47 eur, nemôže byť na jeho ťarchu. Zotrval na názore, že právne účinky príkazu na zaistenie peňažných prostriedkov sťažovateľa nastávajú dňom jeho vydania.

9. Generálna prokuratúra podnet sťažovateľa vybavila listom č. k. IV/3 GPt 2/21/1000-8 z 13. mája 2021 doručeným obhajcovi sťažovateľa 17. mája 2021, v ktorom uviedla, že podnet posúdila ako žiadosť podľa príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky por. č. 11/2019 z 28. novembra 2019 o postupe prokurátorov pri vybavovaní žiadostí o preskúmanie zákonnosti

v predsúdnom trestnom konaní (ďalej len „príkaz generálneho prokurátora č. 11/2019“), ktorú však vyhodnotila ako nedôvodnú, pretože prokurátorka okresnej prokuratúry, ako aj prokurátor krajskej prokuratúry konali v súlade so zákonom.

II.

Argumentácia sťažovateľa

10. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti namieta, že generálna prokuratúra v upovedomení opomenula skutočnosť, že právne účinky príkazu na zaistenie peňažných prostriedkov podľa § 95 ods. 1 Trestného poriadku nastávajú dňom jeho vydania. Z tohto dôvodu nebolo možné zaistiť aj peňažné prostriedky sťažovateľa, ktoré minul pre svoju potrebu od 15. januára 2021, keď bol vzatý do väzby, do dňa vydania príkazu, teda do 29. januára 2021.

11. Preto sa domnieva, že postup príslušných súčastí prokuratúry Slovenskej republiky nebol v súlade so zákonom a z tohto pohľadu vykazuje znaky svojvôle, čím sa stal z ústavného hľadiska neutržateľným.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Ústavný súd v prvom rade považuje za potrebné pripomenúť, že podľa § 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 alebo § 131a neustanovujú inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti najmä petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Takto vymedzený rozsah prieskumu ústavného súdu môže byť vo výnimočných okolnostiach modifikovaný (zvyčajne rozšírený) dôvodmi ústavnej sťažnosti (tak ako to *expressis verbis* vyplýva z § 45 zákona o ústavnom súde; pozn.), z ktorých ale musí zrozumiteľne vyplývať nespochybniteľný záujem sťažovateľa podrobiť ústavnoprávnemu prieskumu konkrétne a adresne vymedzené rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah (vymedzený predmetom, subjektom a inými, najmä časovými súvislosťami), na čo musí nevyhnutne vecne nadväzovať aj pregnantná súvzťažná ústavnoprávna argumentácia sťažovateľa. Jedine za kumulatívneho splnenia týchto podmienok je tak potom možné prekročiť petit ústavnej sťažnosti pri rešpektovaní ontologickej podstaty tohto ústavného inštitútu, potierajúc pritom prehnanú ústavnoprávnu solemnitú, ktorej dôsledky by mohli ohroziť materiálnu ochranu sťažovateľových základných práv a slobôd. Ak tieto podmienky splnené nie sú, tvrdenie o porušení iných práv alebo iným subjektom uvedené v odôvodnení ústavnej sťažnosti mimo navrhovaného petitu ústavný súd považuje iba za súčasť argumentácie.

13. Sťažovateľ v úvode ústavnej sťažnosti za „porušovateľa“ jeho práv označil generálnu prokuratúru, avšak vo vzťahu k nej a jej „rozhodnutiu“ – upovedomeniu z 13. mája 2021 sa vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nedomáhal. Rovnako nepožadoval dotknuté upovedomenie zrušiť. Tieto požiadavky

v petite ústavnej sťažnosti sťažovateľ smeroval výslovne iba vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu krajskej prokuratúry.

14. Prihliadajúc na uvedené, ústavný súd za podstatu ústavnej sťažnosti považoval namietané porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajskej prokuratúry č. k. 1 KPt 788/20/1100-7 z 9. marca 2021.

15. Ústavný súd pre úplnosť považoval za potrebné tiež uviesť, že akceptoval včasnosť podania ústavnej sťažnosti, ktorú sťažovateľ odvíjal od doručenia mu upovedomenia generálnej prokuratúry o jeho žiadosti podľa príkazu generálneho prokurátora č. 11/2019, a to vzhľadom na v súčasnosti na ústavnom súde prevládajúci názor, že ak sťažovateľ postupuje v zmysle príkazu generálneho prokurátora č. 11/2019 a po vyčerpaní tohto prostriedku nápravy sa obráti na ústavný súd v lehote dvoch mesiacov od doručenia oznámenia o vybavení takého podnetu (žiadosti), potom ústavný súd ústavnú sťažnosť považuje za podanú v zákonnej lehote. Ak však v prípade, že sťažovateľ túto možnosť nevyužije, vzhľadom na to, že nejde o opravný prostriedok, ktorý je zakotvený v zákone a jeho publikácia neprezumuje vedomosť sťažovateľa o ňom, ústavný súd nepovažuje ústavnú sťažnosť za predčasne podanú (obdobne nález č. k. III. ÚS 197/2021 z 29. júla 2021 bod 59 odôvodnenia).

16. Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou pripomína, že v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory príslušného orgánu verejnej moci, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (porov. I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010). Ústavný súd teda nie je prieskumným súdom a úlohou ústavného súdu nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia orgánov verejnej moci, prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. také, kde k porušeniu základného práva alebo slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia predchádzalo. Skutkové a právne závery príslušného orgánu verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (porov. I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07).

17. Súčasťou základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo dotknutej osoby požiadať o ochranu svojich práv príslušné orgány prokuratúry a tomuto právu zodpovedá povinnosť príslušných orgánov prokuratúry zákonom ustanoveným postupom sa opravným prostriedkom (sťažnosťou ale aj žiadosťou podľa príkazu generálneho prokurátora č. 11/2019) zaoberať a o jeho vybavení dotknutú osobu vyrozumieť. Súčasťou tohto práva dotknutej osoby nie je ale právo, aby príslušné orgány prokuratúry jej opravnému prostriedku (sťažnosti, podnetu – žiadosti) vyhovel (m. m. I. ÚS 40/01, II. ÚS 168/03 a III. ÚS 133/06).

18. Do obsahu základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj právo účastníka konania na také odôvodnenie rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom tejto ochrany (III. ÚS 57/2018), a právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

19. Ako už bolo spomenuté, ústavný súd je podľa § 45 zákona o ústavnom súde viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania. V rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti ústavný súd skúmal existenciu vzťahu medzi námietkami sťažovateľa, tvrdným zásahom do jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a obsahom napadnutého uznesenia krajskej prokuratúry. Ústavný súd poznamenáva, že z ústavnej sťažnosti nie je možné celkom jednoznačne identifikovať, čo konkrétne sťažovateľ vyčíta rozhodnutiu krajskej prokuratúry. Argumentačná časť ústavnej sťažnosti totiž brojí viac menej iba proti právnym záverom generálnej prokuratúry (neudržateľnosti jej upovedomenia) a obsahuje tvrdenia smerujúce k tomu, že jej „rozhodnutím“ malo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie. Ústavný súd v obsahu ústavnej sťažnosti nenachádza jasnú, zrozumiteľnú ústavnoprávnu argumentáciu, ktorá by smerovala proti konkrétnym záverom napadnutého uznesenia krajskej prokuratúry a k spochybneniu jeho ústavného základu.

20. Za takejto situácie ústavný súd zvolil ústretovejší materiálny prístup, oboznámil sa s napadnutým uznesením krajskej prokuratúry a v kontexte jeho obsahu vyhodnotil obsah námietok prezentovaných sťažovateľom v ústavnej sťažnosti, aby posúdil zlučiteľnosť jeho obsahu s limitmi čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorého porušenie sťažovateľ namieta.

21. Krajská prokuratúra v relevantnej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia zopakovala dôvody rozhodnutia okresnej prokuratúry spočívajúce v argumentácii, že vykonanie zaistenia peňažných prostriedkov nad rozsah v čase doručenia príkazu okresnej prokuratúry aktuálneho zostatku na účte sťažovateľa, t. j. peňažných prostriedkov dodatočne došlých na účet, bolo odôvodnené skutočnosťou, že po nástupe do výkonu väzby sťažovateľ z peňažných prostriedkov pochádzajúcich z trestnej činnosti (z výnosov z trestnej činnosti) spotreboval financie v celkovej výške 1 814,47 eur a súčasne mu na účet boli doručené prostriedky od jeho priateľky v celkovej výške 630 eur. Teda v čase doručenia zaisťovacieho príkazu nebolo objektívne možné zaistiť celú sumu peňažných prostriedkov pochádzajúcich z trestnej činnosti (20 550 eur), preto bolo potrebné v súlade s ustanovením § 96g Trestného poriadku pristúpiť k zaisteniu náhradnej hodnoty sčasti zodpovedajúcej hodnote výnosov z trestnej činnosti. Okresná prokuratúra dodala (a krajská prokuratúra s tým stotožnila), že v prípade ak budú sťažovateľovi dodatočne zaslané peňažné prostriedky už nad rámec zaistenej sumy (t. j. 20 550 eur), na tieto sa príkaz na zaistenie automaticky vzťahovať nebude.

22. Krajská prokuratúra doplnila, že z dovtedy zadovážených dôkazov vyplývalo dôvodné podozrenie, že hotovostné peňažné prostriedky, ktoré boli sťažovateľovi odobraté pri nástupe

do výkonu väzby, pochádzajú zo skutku, ktorého spáchanie sa sťažovateľovi kládlo za vinu v prebiehajúcom trestnom konaní, t. j. bolo preukázané dôvodné podozrenie, že išlo o výnos z trestnej činnosti, resp. hodnotu čiastočne zodpovedajúcu výnosu z trestnej činnosti. Preto okresná prokuratúra postupovala zákonne, keď vydala príkaz na zaistenie predmetných peňažných prostriedkov vrátane peňažných prostriedkov, ktoré dodatočne dôjdu na účet sťažovateľa vedený v ústave v stanovenej výške. Samotná skutočnosť, že sťažovateľ po jeho nástupe do výkonu väzby minul časť týchto peňažných prostriedkov (časť z výnosu z trestnej činnosti) „na nákup v bufete a na telefonovanie“, neoslabovala dôvodnosť následne vykonaného zaistenia v uvedenom rozsahu. Podľa krajskej prokuratúry opačný výklad, ktorý by nepripúšťal vykonanie zaistenia v rozsahu už skôr minutých peňažných prostriedkov, by bol zjavne v rozpore s účelom právnej úpravy podľa Trestného poriadku, ktorá sleduje najmä odňatie výnosov z trestnej činnosti.

23. Po preskúmaní napadnutého uznesenia krajskej prokuratúry ústavný súd dospel k záveru, že argumentácia sťažovateľa nespochybňuje jeho ústavnú udržateľnosť. Podľa názoru ústavného súdu právny záver krajskej prokuratúry nevykazuje znaky arbitrárnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by došlo k takému odchýleniu od znenia príslušných ustanovení zákona, že by sa tým poprel ich účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010). Orgány činné v predsúdnom trestnom konaní sa nestotožnili s námietkami a argumentmi sťažovateľa a aj odôvodnenie ústavnej sťažnosti je v zásade iba polemikou s ich právnymi závermi.

24. V súvislosti s prejavom nespokojnosti sťažovateľa ústavný súd poznamenáva, že nie je možné základné právo na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že orgán verejnej moci nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 114/09). Podstatou je, aby postup orgánu verejnej moci bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V prípade splnenia uvedených atribútov nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí príslušných orgánov verejnej moci, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

25. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

26. Z už uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

27. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, rozhodovanie

o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. februára 2022

Miloš Maďar
predseda senátu